

אוניברסיטת בר-אילן
הפקולטה למשפטים

מבחן ב"דיני חברות"

מועד א

מרצה: פרופ' דוד האן

הנחיות כלליות:

1. משך הבחינה – שלוש שעות. אין הארכות. תכננו את הזמן בהתאם.
2. אורך התשובה לא יחרוג בכל מקרה מארבעה (4) עמודים.
3. ניתן להשתמש בכל חומר עזר.

שאלה ראשונה

ב) - 47
חברת שלבי אחזקות בע"מ (להלן: שלבי) הינה חברה ציבורית. תומאס שלבי, מייסד החברה, מחזיק 40% ממניותיה ומשמש כדירקטור בחברה. פולי, דודתו הקרובה ביותר של תומאס, משמשת גם כן כדירקטורית בחברה ומחזיקה ב-12% ממניותיה. יתר המניות מוחזקות בידי הציבור. בחברת שלבי מכהנים עוד שלושה דירקטורים חיצוניים: ארתור, איידה וגיון. מנכ"לית החברה הינה גרייס שלבי, אשתו של תומאס. חברת שלבי מחזיקה 30% ממניות חברת גאריסון בע"מ (להלן: גאריסון), יבואנית הבירות הגדולה בישראל. יתר מניות גאריסון מוחזקות בידי הציבור. בנוסף, תומאס מחזיק ב-50% ממניות חברת המרקוויז בע"מ (להלן: המרקוויז), יבואנית הבירות השנייה בגודלה בארץ. יתר מניות חברת המרקוויז מוחזקות בידי הציבור. תומאס משמש כיו"ר הדירקטוריון בחברת המרקוויז. בשנת 2018 זכתה חברת גאריסון בזיכיון ליבוא בירה חדשה בשם "פני", שכלל התחזיות צופות כי היא עתידה להיות הבירה הנרכשת ביותר בישראל. תומאס, שפחד כי רווחיה של חברת המרקוויז ייפגעו משמעותית מהתחזקותה הצפויה של חברת גאריסון, כינס דיון חירום של חברי הדירקטוריון בחברת המרקוויז, בו הציע כי חברת מרקוויז תקנה את הזיכיון של חברת גאריסון לייבוא משקה הבירה "פני". זאת, על מנת להפוך את חברת המרקוויז לחברת יבוא הבירה הגדולה במדינה. במהלך דיון סוער בדירקטוריון, חלק מהדירקטורים הביעו חשש שההכנסות ממכירת בירה "פני" לא יכסו את ההשקעה. בסוף הדיון הוחלט ברוב קולות לאשר את הצעתו של תומאס לרכישת הזיכיון מידי חברת גאריסון. ואכן, בסוף שנת 2018 התבצעה העסקה, בה מכרה חברת גאריסון את הזיכיון שברשותה ליבוא משקה הבירה פני לחברת המרקוויז תמורת תשלום מספי בגובה מאה מיליון שקלים.

א. אילו אישורים נדרשים לצורך העסקה על-פי החוק, הפסיקה והספרות? בתשובתכם התייחסו לשתי החברות – חברת גאריסון וחברת המרקוויז.

לאחרונה, עקב ביקורות רבות על נזקי הבריאות שיוצרים המשקאות האלכוהוליים לתושבי המדינה, מינה שר האוצר ועדה לבחינת ההתנהלות של חברות המייבאות משקאות חריפים לארץ. במסגרת מסקנותיה, המליצה הוועדה כי יש להגביל את מספר הבירות שחברות יוכלו לייבא לישראל. שר האוצר אימץ את מסקנות הוועדה, ופרסם בשנת 2019 רגולציה חדשה, במסגרתה נקבעו הוראות שונות המגבילות את אפשרותם של החברות השונות לייבא משקאות אלכוהוליים לארץ (להלן: הרפורמה). יישום הוראות הרפורמה, עשוי לפגוע באופן משמעותי ברווחיה העתידיים של חברת שלבי. עם פרסום הרפורמה וכניסתה לתוקף, ובידיעת הדירקטוריון, פעלה מנכ"לית חברת שלבי ועובדים נוספים בחברה ליישום הוראות הרפורמה באופן שונה ביחס למתחרותיה, אשר אינו מסתדר עם הפרשנות המסתברת של ההוראות. פעילות זו הניבה לחברת שלבי רווחים משמעותיים. לקראת סוף שנת 2019, התקבלו בידי שר האוצר תלונות מעמיתת חברת שלבי, על חוסר הלימה בין הוראות הרפורמה, לבין מימושו בפועל על-ידי חברת שלבי. לאחרונה, לאחר חקירה מקיפה, הודיע שר האוצר לחברת שלבי על החלטתו להטיל עליה קנס בסך של 130 מיליון ש"ח, עקב הפרת הוראות הרפורמה. למחרת בבוקר, געשה העיתונות הכלכלית בדיווחים על אי עמידתה של חברת שלבי בהוראות הרפורמה, והקנס שהוטל עליה בשל כך.

ב. מר אלפי סולמונס, בעל מניות בחברת שלבי, הזדעזע מהדיווחים שהתפרסמו בעיתונות הכלכלית, ומבקש לקדם תביעה משפטית כנגד המנכ"לית וחברי הדירקטוריון של חברת שלבי בשל התנהלותם בחברה. האם הוא יכול לקדם תביעה משפטית מולם? אם כן, מה הן עילות התביעה כלפי הנתבעים השונים? מה יידרש התובע להוכיח בבית המשפט כדי לבסס את עילות תביעה אלה?

דגש: עניין הזיכיון אינו רלוונטי לשאלה זו.

בניסיון להתאושש מהקנס הכבד שהוטל על החברה, גרייס התייעצה עם תומאס בעניין יוזמה חדשה לרכישת בקבוקי בירה מוזהבים. לאחר שהשניים הסכימו כי רכישה זו עשויה למשוך קונים נוספים ולהגדיל את רווחי החברה, פנתה גרייס לבילי קימבר, עובד זוטרי בחברה הידוע בעברו המפוקפק, וביקשה ממנו להיפגש באופן חשאי. בפגישה זייפו השניים שטרות במטרה לממן את רכישת בקבוקי הבירה המוזהבים. יום למחרת נפגש בילי קימבר עם הספק המקומי ורכש 5,000 יחידות של בקבוקים מוזהבים בשטרות שזייפו השניים ערב קודם לכן – עבירה שדינה 7 שנות מאסר. בעודו סופר את השטרות, הבחין הספק המקומי כי השטרות מזויפים, הזעיק את המשטרה אשר עצרה את בילי קימבר בו במקום.

ג. דונו בשאלת האחריות הפלילית בגין הזיוף – כיצד ועל מי יש להטיל אחריות זו?

שאלה שנייה

לאחרונה פרסם משרד המשפטים טיוטת תזכיר לחוק החברות, התשנ"ט-1999, שעניינו התאמת כללי הממשל התאגידי לחברות ללא גרעין שליטה, והמציע, בין היתר את התיקון הבא:

תזכיר חוק החברות (ממשל תאגידי בחברות ציבוריות שאין בהן בעל שליטה), התשפ"א-2021: "בהגדרת המונח "שליטה" (סעיף 1 לחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968), בסופה יבוא "וחזקה על אדם שהוא שולט בתאגיד אם הוא מחזיק עשרים וחמישה אחוזים או יותר מסוג מסוים של אמצעי השליטה בתאגיד, ואין אדם אחר המחזיק מחצית או יותר מסוג מסוים של אמצעי השליטה בתאגיד".

א. כיצד הצעת החוק משנה את הדין הקיים?
ב. מה לדעתך היתרונות והחסרונות הטמונים בהצעת החוק? יש לפרט ולנמק תוך הסתמכות על החומר שנלמד במהלך הקורס.

בהצלחה!